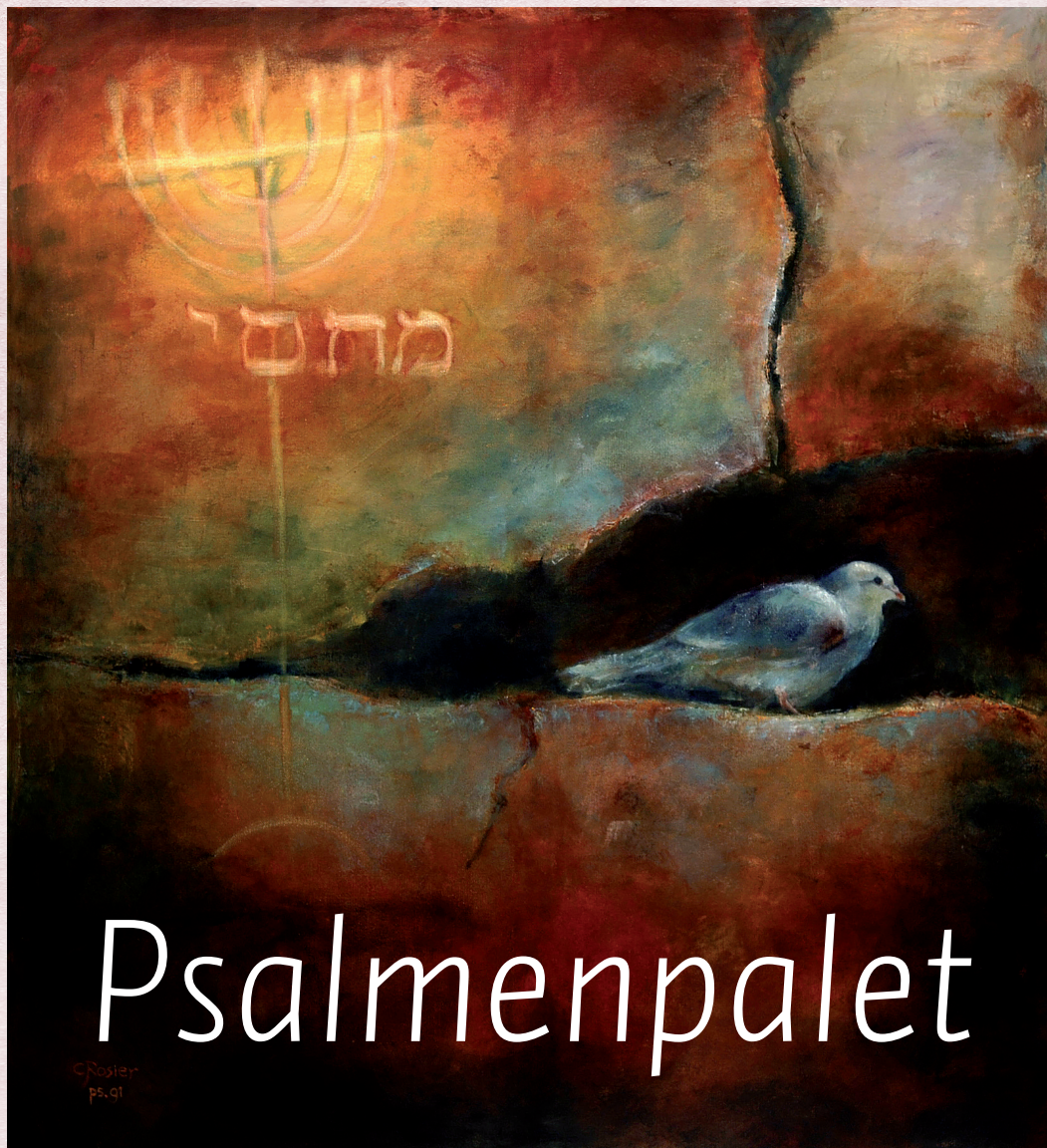

Psalmenpalet

Christa Rosier

Psalmenpalet

24 SCHILDERIJEN BIJ DE PSALMEN

׳/groen

Psalmenpalet

24 schilderijen bij de Psalmen

Christa Rosier

ISBN 978-90-8897-404-5

NUR 640

Dit boek is eerder uitgegeven bij uitgeverij Voorhoeve met het ISBN 978-90-2971-963-6.

Omslagontwerp: Peter Slager

Opmaak binnenwerk: Peter Beemsterboer

Schilderijen: Christa Rosier

De bijbelteksten in deze uitgave worden geciteerd uit de Herziene Statenvertaling

© 2010/2016, tenzij anders aangegeven.

© 2025 Groen, onderdeel van Jongbloed Christelijke Media - LEEUWARDEN

Alle rechten voorbehouden.

www.jongbloedmedia.nl

7		Voorwoord Victor Rosier
9		Voorwoord Christa Rosier

Inhoud

12		Psalm 1
18		Psalm 11
24		Psalm 18
30		Psalm 22
36		Psalm 23
42		Psalm 27
48		Psalm 30
54		Psalm 40
60		Psalm 42
66		Psalm 62
72		Psalm 71
78		Psalm 84
84		Psalm 91
90		Psalm 103
96		Psalm 118
102		Psalm 119
108		Psalm 121
114		Psalm 127
120		Psalm 129
126		Psalm 134
132		Psalm 139
138		Psalm 144
144		Psalm 147
150		Psalm 126
157		Dankwoord
159		Auteurs meditaties
160		Verantwoording

Voorwoord Victor Rosier

IK ZAL HET MOMENT NIET snel vergeten. Op een ochtend kwam ze naar beneden en zei: 'Ik heb de indruk dat God vannacht tegen mij zei: ga de psalmen schilderen.' Niet lang daarna is ze begonnen.

Ze had tot die tijd vaak stillevens geschilderd; haar eerste psalmenschilderij, over Psalm 23, lag in het verlengde van dat thema. Een stilleven is rechttoe rechtaan. What you see is what you get. Maar nu kwam er in haar schilderijen een dimensie bij: de diepere betekenissen van wat er wordt afgebeeld. Met een uitleg die past bij de gelaagdheid die je in de psalmen kunt teruglezen.

Christa ging zich verdiepen in de teksten en in de grondteksten. Wat staat er nu echt? Woorden hebben meerdere betekenissen in de grondtekst. Ze wilde die teksten doorgronden. En dus ging ze een cursus Hebreeuws doen. In de schilderijen paste ze de kennis toe en kregen woorden beelden.

Die beelden kwamen haar niet aangewaaid. Ze verdween 's ochtends in haar atelier en zat er de hele dag bij de kachel. In haar houten schommelstoel, met een bijbel, met een woordenboek. En pas na dagen, soms weken, denken, zoeken en worstelen, begon ze weer aan een nieuw schilderij. Beelden werden geschilderd, maar ook weer weggepoetst of overgeschilderd. Tot ze goed genoeg werden bevonden. Ik was het eerste proefkonijn om ze te beoordelen. Gaf commentaar dat al dan niet op prijs werd gesteld. Maar elke keer stond ik weer versteld van vondsten waarvan ik nog steeds zeg: hoe kwam ze erop?

En ik niet alleen. Tot op de dag van vandaag krijg ik verzoeken voor exposities van de psalmenschilderijen. Mensen schrijven hoe ze verrast zijn door de schilderijen, hoe ze het boek samen aan tafel lezen en hoe door de schilderijen de bijbelteksten een nieuwe lading krijgen.

Eén verhaal in het bijzonder trof me: dat van Arnold. Hij werd geïnterviewd in een krant. Arnold vertelt hoe hij als student geconfronteerd wordt met een verkeerde psychische diagnose. Hij loopt aan alle kanten vast; werken gaat niet meer, een relatie lukt niet en hij ziet zijn hele toekomst instorten. Hij ziet maar één uitweg: hij gaat op het spoor liggen en wacht tot een trein over hem heen rijdt. ‘Het maakte mij niet uit of ik naar de hel ging. Het leven was al een hel’, zegt hij in het artikel. Hij wordt daadwerkelijk overreden door een trein. Maar een voorbijganger weet het bloeden te stelpen en hij overleeft. Zonder benen.

‘Aan familieleden en vrienden die op bezoek komen, vertelt hij zonder een traan zijn verhaal. “Goed bedoelende mensen kwamen met geestelijke houdmoedboekjes. Daar kon ik door mijn geblokkeerde emoties weinig mee. Totdat iemand me Psalmenpalet van kunstschilder Christa Rosier gaf. Tijdens het lezen van Psalm 139 brak voor het eerst mijn gevoel door. ‘Al bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt daar.’ Het was of God Zelf die woorden hardop tot me sprak.”’

Het is mijn favoriete psalm, die Psalm 139. Omdat het laat zien hoe afhankelijk ik ben van God. Hoe hij ons geschapen heeft met een handleiding. Letterlijk: hand-leiding. En die handen zijn precies ook het thema van het schilderij: de handen van God die scheppen, die dragen, die leiden en die zegenen.

Het zijn ook woorden uit die psalm die tot mij spraken toen Christa overleed: ‘Alles werd in uw boekrol opgetekend. Aan de dagen van mijn bestaan ontbrak er niet één.’ (NBV21). Met andere woorden: Christa heeft met haar vijftig jaar geen dag te kort en geen dag te lang geleefd. Want elke dag van haar bestaan staat beschreven op een bladzijde in dat boek van God; er ontbreekt dus niet één pagina in dat boek.

Christa liet ook een boek achter. Dat is gevuld met woorden van God, letterlijk en figuurlijk. Dit is een nieuwe uitgave van Psalmenpalet bij een nieuwe uitgever. Niet omdat dit boek zo nodig een tweede leven moet krijgen. Maar omdat Christa schilderde met woorden van God die eeuwig leven geven.

VICTOR ROSIER

Juni 2024

Voorwoord Christa Rosier

ZOUDEN DAVID, SALOMO EN DE zonen van Korach – toen zij hun worstelingen en verdriet, hun blijdschap en overwinningen in *mizmorim* (gedichten op muziek) vertaalden – enig idee gehad hebben van de invloed van deze psalmen?

Zouden zij ooit vermoed hebben dat hun hartenkreten over de eeuwen heen zouden worden getild, gekoesterd en gewaardeerd door mensen van alle tijden en opnieuw gebeden en gezongen in alle talen? ‘Indien ik de troost en verkwikking der psalmen niet had, ik verging in mijn ellende’, schreef Joost van den Vondel.

Dat kunnen wij hem zeker nazeggen. Ook voor ons werd dit bijbelboek een bron van hoop en herkenning in de woestijnjaren.

Onze zoon werd ziek, heel erg ziek. Geen dokter die hem nog kon helpen en geen medicijn dat zijn pijn kon verlichten. Wat blijft er dan nog over?

God! En waar vind je God? In Zijn Woord. De psalmen werden Ephraïms dagelijkse medicijn. We besloten elke dag met zo’n bijbels gedicht. De psalmen van David waren favoriet.

David, de herder-koning, de vriend van God, die regelmatig zijn twijfel en vragen op God afvuurde. Voor wie het leven, ondanks de aanwezigheid van zijn machtige vriend, niet gemakkelijk was. Die regelmatig worstelde met Diegene die hem het liefste was.

David, die ook zo vaak werd aangevallen door de duisternis. De vijanden die hij als herdersjongen regelmatig had gezien in het leven van Saul, lieten ook hem toen hij koning was niet met rust. En ook nu probeerde David ze tot zwijgen te brengen door zijn liederen te zingen. Lieder die spraken van zijn geloof in de Machtige van Israël.

Onze Ephraïm kende dat gevecht ook. Kort voor hij stierf liet hij ons weten dat David precies zou begrijpen wat hij doormaakte en dat deze held dan ook een van de eersten zou zijn die hij zou opzoeken als hij in de hemel kwam.

Op Grote Verzoendag 2001 (6 oktober) trok de God van David onze zoon uit de modderpoel, maakte Hij zijn schreden vast en gaf Hij hem een nieuw lied in de mond (Ps. 40). Zijn grafsteen werd een rots en daarop stonden de woorden uit Psalm 89:27: 'U bent mijn Vader, mijn God en de rots van mijn heil.'

Voor ons kwam toen de gang door een dal vol schaduw van de dood (Ps. 23). Een plek waar niets groeit of bloeit, maar waar Hij met ons doorheen ging.

In die maanden ontstond bij mij het verlangen om rouwverwerking te combineren met datgene wat ik zo graag deed: schilderen. Wat zou er nu mooier en toepasselijker zijn dan het verbeelden van de psalmen? Een gewaagd plan voor iemand die gewend was om portretten en stille-vens te schilderen. Dit keer was er niets in mijn atelier waarop ik me kon richten. Het begon met het lezen en herlezen van de psalm die ik uitgekozen had en hopen en bidden dat er beelden boven zouden komen. Abstract schilderen was niet voor me weggelegd. De beelden die de psalmen zelf aangaven waren al zo mooi, dat ik die woorden herkenbaar op het doek wilde krijgen. Herkenbaar, maar er moest voor de kijker wel iets te ontdekken vallen.

De keuze van de psalmen hing natuurlijk samen met alles wat we hadden meegemaakt. Welke vond Ephraïm mooi, waar heeft hij veel aan gehad?

Vierentwintig van de honderdvijftig psalmen werden in de afgelopen zeven jaar op het doek gezet. Het resultaat ligt voor je. Toch is dit geen kunstboek. Natuurlijk hoop ik, als degene die jaren lang geworsteld heeft met psalmen, verf en doek, dat je van de afbeeldingen zult genieten. Maar het is meer dan een boek met platen.

Dankbaar ben ik voor de groep schrijvers die hun eigen bespiegelingen bij de verschillende psalmen hebben gemaakt. Wat sprak hen aan? Waar werden zij door geraakt?

Waarom trouwens deze groep mensen? Met hen allemaal voel ik verwantschap. Sommigen zijn oude vrienden, collega's, familie: mensen

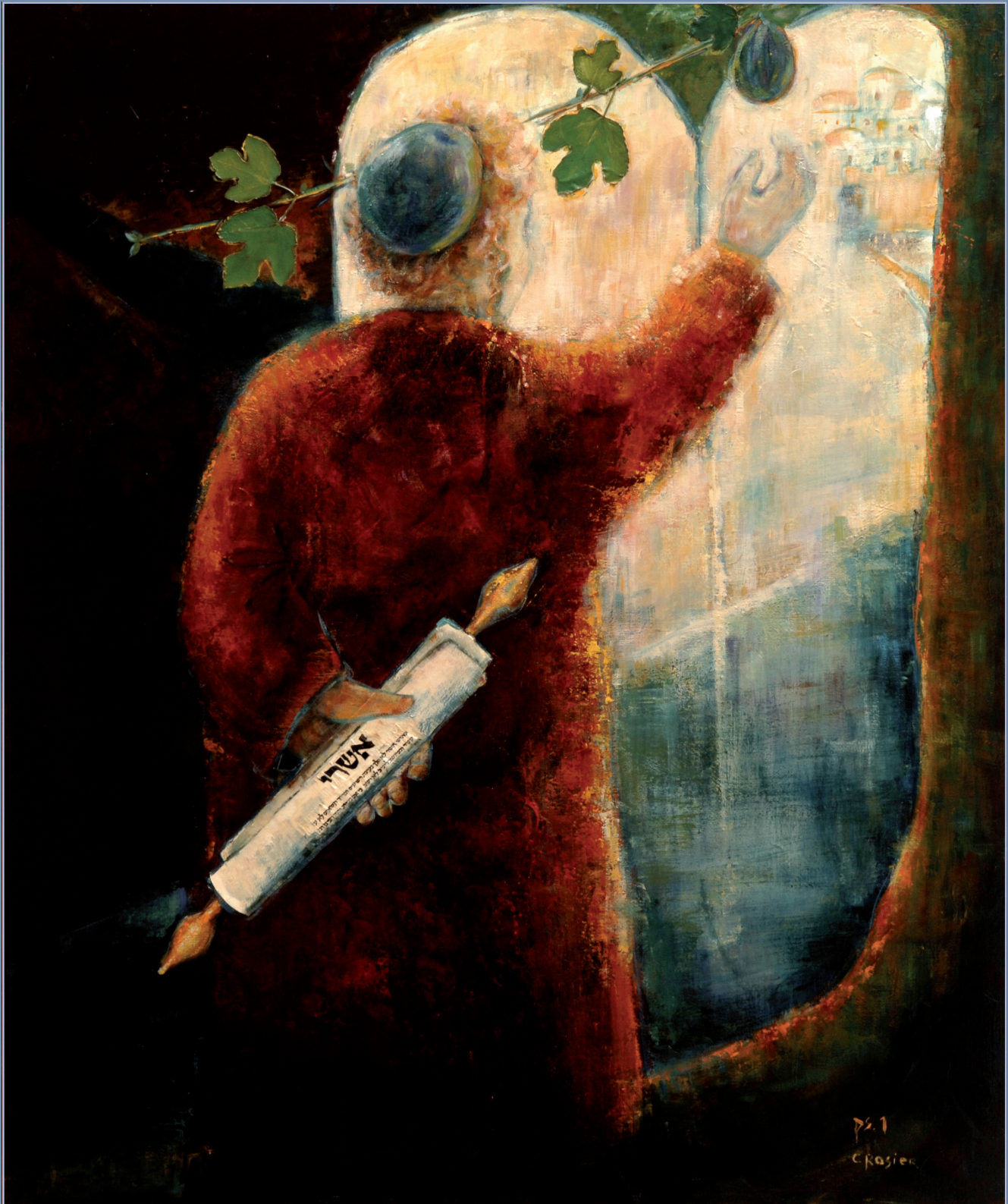
die dichtbij stonden toen Ephraïm stierf. Anderen zijn nieuwe vrienden en een klein aantal van hen ken ik niet persoonlijk. Maar voor hen allen geldt dat ik grote waardering heb voor wie ze zijn en wat ze doen.

Er is nog iets wat deze mensen met elkaar verbindt. Hoewel ze allemaal een verschillende kerkelijke achtergrond hebben, delen ze de liefde voor de God van David en dus ook de liefde voor de psalmen. Verder zijn deze dames en heren stuk voor stuk communicatiemensen: schrijvers, dichters, tekstschrijvers, muzikanten en sprekers. Zij hebben de gave om met woorden te schilderen, de gave die God ook zo rijkelijk gegeven had aan de psalmdichters. Ik ben erg blij en dankbaar met hun bijzondere bijdragen. Hun namen vind je achterin dit boek.

En wat jou als lezer betreft: ik hoop dat de woorden, gedachten en beelden in dit boek ervoor zorgen dat je je opnieuw zult verwonderen over de schoonheid van de psalmen en de grootheid van de God van David.

Graag wil ik dit boek opdragen aan twee mooie mensen:
Ephraïm daar en Rachel hier ...

CHRISTA ROSIER

Psalm 1:1-4

Welzalig de man
die niet wandelt in de raad van de goddelozen,
die niet staat op de weg van de zondaars,
die niet zit op de zetel van de spotters,
maar die zijn vreugde vindt in de wet van de HEERE
en Zijn wet dag en nacht overdenkt.
Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbekken,
die zijn vrucht geeft op zijn tijd,
waarvan het blad niet afvalt;
al wat hij doet, zal goed gelukken.
Maar zo zijn de goddelozen niet:
die zijn juist als het kaf, dat de wind wegblaast.

Toelichting

PSALM 1 WAS EEN VAN DE eerste psalmen die ik na het overlijden van Ephraïm op het doek probeerde te krijgen. Het verbaast me dan ook niet dat de jongeman op de voorgrond erg veel weg heeft van de jongeman die ons leven zo plotseling verlaten heeft.

Wat Ephraïm in die jaren van ziek-zijn ervaren had, was niet alleen lichamelijke pijn en zwakte, maar ook zeker geestelijke benauwdheid, de duisternis die zich aan hem opdrong. Zo vaak ervoer hij dat er niet alleen een God was Die van hem hield, maar dat er ook een tegengestelde kracht was, die hem naar beneden probeerde te trekken. Op het laatst van zijn leven vertrouwde hij mij toe: 'De strijd waar David over schrijft, herken ik zo.' Het duister en het Licht ... voor onze zoon waren het geen vage begrippen, maar was het realiteit.

De eerste psalm zet die tegenstelling meteen duidelijk neer: goddelozen, zondaars en spotters tegenover de rechtvaardige, die – ondanks de nadrukkelijke aanwezigheid van al die duisternis –

bewust een andere weg gaat. De rechtvaardige kiest voor het Licht, hij kiest voor Gods wet, Zijn Woord. Hij kiest het betere deel: de weg die naar de eeuwigheid leidt.

Op het schilderij heb ik dat uitgebeeld door de twee stenen tafelen. Het lijkt wel op een raam waar de jongen doorheen kijkt. In de verte ziet de hoofdpersoon het eeuwige leven. Hij staat aan een rivier, naast een vijgenboom die vrucht draagt. De jongeman strekt zijn hand uit naar de vrucht. Toch is zijn houding ontspannen. De vrucht is namelijk Gods gave aan hem. Hij hoeft alleen het Woord mee te dragen op zijn tocht en dan blijft de vrucht niet uit.

Ik heb gekozen voor een jongen als hoofdpersoon om te laten zien dat die keuze voor de 'weg van het leven' al heel vroeg in het leven kan worden gemaakt. De weg van de zondaars is wel zichtbaar voor hem (in de linker bovenhoek), maar hij laat hem letterlijk links liggen.

Meditatie

Psalm 1 in de berijming van 1773:

*Welzilig hij, die in der bozen raad,
niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat,
noch nederzit, daar zulken samenrotten,
die roekeloos met God en godsdienst spotten;
maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht
herdenkt, bepeinst en ijverig betracht.*

Wij moesten als kinderen op de lagere school vaak psalmversjes leren waarvan wij de helft niet begrepen. Samenrotten, wat een akelig woord was dat. En dan op het eind dat zinnetje dat iemand die dag en nacht over Gods wet nadenkt en zich er aan houdt gelukkig is. Wetten en regels ... als kind van strenge ouders kon ik me niet voorstellen dat iemand zich daar blijmoedig aan onderwierp. Toen ik in de kerk met David mee moest zingen: 'Hoe lief heb ik Uw wet', zweeg ik zelfs, want ik wilde tegen de heilige God geen woorden spreken die ik niet meende.

Pas als volwassene begreep ik dat 's HEEREN wet' de liefdevolle gebruiksaanwijzing is die God gaf om ons te beschermen, toen Hij de mens en alles om hem heen maakte. 'Ga zó met Mij, elkaar en de schepping om, dan komt het goed' (naar Joz. 1:8). Die gebruiksaanwijzing is tegelijk een naslagwerk, om telkens weer doorheen te bladeren en op terug te vallen als je het even helemaal niet meer weet. Om, net als een liefdesbrief, te lezen en te herlezen. Ja, dat is het goede woord: de wet van God is een liefdesbrief. Een liefdesbetuiging van God, Die niet alleen ons verstand, maar ook ons hart wil raken, zodat we weten met Wie we levensgelukkig kunnen worden. Met Hem lukt alles. Dat wil zeggen dat alles wat we doen en wie wij zijn tot bloei zal komen en vrucht zal dragen. Zoals een boom geplant aan waterstromen. Als dat geen mooie trouwbelofte is!

Thea Westerbeek